REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelike Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 70. Braşov, Lunĭ-Marţĭ 28 Martie (10 April). 1900.

Ofensiva Burilor.

Sorţii rĕsboiului s'au întors pe neaşteptate érăşĭ în favórea Burilor. Dicem pe neaşteptate, fiind-că tótă lumea era de credinţă, că numai la graniţa Transvaalului Burii vor opune armatei agresorilor englesĭ o resistenţă desperată, ţinêndu-se mereu în defensivă, până ce numai vor fi în stare sĕ împedece năvala puternică a duşmanului.

Nimenĭ nu se aştepta însĕ, ca înainte de ce s'ar fi pus în mişcare armata de sub comanda lordului Roberts, concentrată la Bloemfontein, Burii sĕ ia ofensiva şi sĕ o ia c'un succes estraordinar punênd pe Englesĭ érăşĭ într'o situaţiune critică. Mai ales nu se putea prevedé o astfel de întorsătură în nisce momente, când Burii avură nenorocirea sĕ piérdă pe comandantul lor, pe marele strateg Joubert, care i-a condus de atâtea orĭ la victoriă.

Dér se vede, că aşa a fost scris, ca acest rĕsboiŭ crâncen şi neegal din Africa de sud, sĕ aducă surprinderĭ nouĕ, pentru-ca cu o nouă strălucire sĕ iese la ivélă vitejia bravilor şi inimoşilor cetăţenĭ ai celor două republice şi dreptatea causei, pentru care luptă cu atâta curagiŭ şi abnegare.

Vêntul, ce suflă peste continentul nostru învechit în pĕcate de pe câmpul de bătae, pe care micul popor al Burilor îşĭ apĕră libertatea şi esistenţa sa, pare că curăţă aerul de miasmele, ce le-a produs epoca disă civilisată, în care a predominat în state axioma: forţa primézá dreptul; pare că acéstă adiere este o soliă a provedinţei pentru ridicarea moralului popórelor celor desmoştenite, nedreptăţite şi dripite prin forţa brutală. Şi orĭ cât de puţine semne se vĕd din partea puternicilor lumii de a înţelege acéstă admoniare a provedinţii popórelor şi a-se gândi serios la marea culpă, ce zace din seculii trecuţĭ pe umerii lor şi la îndatorirea, ce o au, de a îndrepta pĕcatele şi stricăciunile trecutului prin apĕrarea celor slabĭ, dér vrednicĭ de libertatea şi de drepturile lor, speranţa încă nu este pierdută, că sórtea nu voesce ca eroicul popor al Burilor sĕ piérá fără milă dimpreună cu libertatea şi cu dreptul lui.

Până mai erĭ alaltăerĭ oştirile englese erau, carĭ ameninţau din tóte părţile pe Burĭ şi astădĭ chiar şi foile din Londra recunosc, că capitala statului Oranje, unde se află centrul armatei englese, este ameninţată de Burĭ, carĭ au început o mişcare de ofensivă plină de energiă pe tótă linia.

Burii ies ca din pămênt pretutindenĭ şi aci atacă neprevĕdut detaşamente englese pe la spate, le ia tunurile şi le face în cea mai mare parte prisoniere, aci le atacă în flancurĭ, aci le taie comunicaţia cu grosul armatei englese şi altele. Pretutindenĭ ei se luptă c'o bravură admirabilă şi c'o energiă ca şi când numai acum ar fi întrat în rĕsboiŭ şi n'ar fi îndurat deja de o jumĕtate de an strapaţele lui.

Chiar şi criticii militarĭ cei mai însemnaţĭ filo-englesĭ recunosc, că mareşalul Roberts cu armata sa se află într'o situaţiune într'advĕr nefavorabilă şi că de ocamdată nicĭ nu póte lua ofensiva până ce nu-i vor sosi nouĕ întărirĭ, carĭ sĕ înlocuéscă trupele obosite şi slăbite.

Dér divizia a opta, cea din urmă dintre trupele regulate, ce le posede Anglia, nicĭ n'a -sosit tótă în Africa, şi va trece încă mult timp până ce ea va puté fi pusă în mişcare pe câmpul de bătaie. De altă parte óstea mareşalului Roberts a fost paralisată în operaţiunile ei şi prin faptul, că i-s'a nimicit cea mai mare parte a cailor din causa multelor strapaţe şi a climei nefavorabile.

In asemenĭ împrejurărĭ se póte predice cu siguranţă, că rĕsboiul va dura încă mult timp şi că nicĭ nu se mai póte prevedé când se va sfirşi. Cu cât însĕ durata lui va fi mai lungă, cu atât situaţiunea Angliei va deveni mai critică şi speranţele Burilor, că totuşĭ în cele din urmă causa lor nu va fi cu totul pierdută, vor deveni mai îndreptăţite.

Floricele din era lui Szell.

Sub rubrica acésta vom aduce de adĭ încolo la cunoscinţa cetitorilor noştri întêmplările dinăuntru, ce caracterisézá mai mult spiritul şi direcţiunea politicei guvernului Szell faţă cu naţionalităţile şi în special faţă cu noi Românii.

*

Scim, că nu de mult, cu ocasiunea desbaterei budgetului cultelor, ministru-preşedinte Szell s'a solidarisat cu politica de culte şi instrucţiune publică a colegului sĕu Wlassics, omul de odiniórá al lui Banffy. Cu acea ocasiune Szell a mai constatat, că Wlassics şi în timpul concediului n'a încetat de-a dirigia resortul sĕu, dând cuvintele de ordine.

Etă câte-va isprăvĭ de ale lui din acest interval:

La culte.

O circulară a Consistoriului archidiecesan din Blaşiŭ notifică, că pe anul 1899 s'a asignat pentru clerul acestei archidiecese un ajutor de stat în sumă de 46.320 fl. Acéstă circulară împărtăşesce şi lista preoţilor ajutoraţĭ şi sumele, ce le primesc.

Precum s'a fost anunţat mai de mult din partea guvernului, aşa disa milă împĕrătéscă de 18,000 fl. a fost comassată cu noul ajutor, ce se dă pe basa legei dela 1898 art. XIV privitor la întregirea salariilor preoţescĭ, în care se dice cu privire la preoţimea romano-catolică şi greco-catolică, că până la regularea definitivă a congruei, se pot da după prescrisele numitei legĭ ajutóre de stat şi pentru întregirea venitelor preoţimei acestor confesiunĭ. Aşadér în suma de 46.320 fl. este cuprinsă şi „mila împĕrătéscă“.

In circulara Consistoriului din Blaşiŭ nu se mai amintesce nimic de vidimarea chitanţelor din partea solgăbirĕiatelor. Din acéstă împrejurare fóia bisericéscă din Blaşiŭ conchide, că vidimarea solgăbirăéscă nu se mai cere pentru împărţirea de faţă şi că acésta ar fi resultatul unor pertractărĭ dintre Consistor şi guvern. In căderea clausulei de vidimare amintita fóiă vede ştergerea condiţiunei celei mai umilitóre.

Nu întârdie însĕ fóia din Blaşiŭ a constata prin circumscriere, că noua condiţiune, ce se pune şi care este semnalată şi în circulara consistorială, e tot aşa de umilitóre.

Se pretinde adecă, că banii daţĭ ca ajutor *sĕ se espedeze* din partea Consistoriului *la adresa fie cărui preot prin postă*, de unde urmézá, că vidimarea solgăbirĕilor se suplinesce prin controlul oficielor postale.

Va sĕ dică neîncredere şi érăşĭ neîncredere!

Se asigură, că mulţĭ dintre solgăbirĕi cereau la vidimare tacse anumite, aceste abusurĭ s'au încunjurat dér prin controlul postal. Dér pentru ce acest control? Unde rĕmâne autoritatea Consistoriului şi jurisdicţiunea lui neştirbită, décă nu 'i se pot încrede 46.320 fl.?

Etă după „Unirea“ situaţiunea, ce se creézá prin ştirbirea jurisdicţiunei Consistoriilor:

„Consistoriile nu pot sĕ scótă pretensiunile lichide şi legale dela preoţii subordinaţĭ din competinţele lor preoţescĭ, ci sunt avisate la întrevenirea şi graţia autorităţilor civile....“

Fóia din Blaşiŭ evită de a trage din acest fapt conclusiunea cu privire la politica, ce o urmăresce guvernul prin astfel de disposiţii monstruóse. Sĕ o tragem noi:

Guvernul nu dă ajutorul de stat pentru întărirea autorităţii şi disciplinei morale în biserică, ci numai şi numai pentru întărirea puterei şi influenţei sale proprie.

Dér acum vine ce vine:

Circulara Consistoriului spune, că acesta, afară de trei, a propus pe toţĭ preoţii archidiecesanĭ spre a se întregi venitul' şi a

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Flora şi Floriile.

De *G. Popa.*

Duminecă înainte de Pascĭ, biserica creştină, cea de rĕsărit, prăsnuesce intrarea Mântuitorului în Ierusalim. Poporul numesce sĕrbătórea acésta *Florii.* După învierea miraculósă a lui Lazar din Bethania, „mort deja de patru dile şi aşedat în grópă, Isus a plecat cu ucenicii sĕi spre Ierusalim, fiind-că îşĭ tocmise şi-şĭ alesese lui şi ceasul şi vremea muncilor — după cum ni-se spune în Cazania acelei Duminecĭ — atuncĭ când aveau Jidovii obiceiŭ de a junghia mielul Pascilor, în 14 ale lunei lui Martie“.

„Şi când se apropiară de Ierusalim şi veniră la Bethfaghe, la muntele maslinilor, atuncĭ trimise Isus pe doi ucenicĭ dicêndu-le: mergeţĭ în satul, ce este înaintea vóstră şi îndată veţĭ afla *o asină legată şi un mânz cu dênsa*; deslegând aduceţi-i la mine. Şi décă cine-va va dice ceva, spuneţĭ, că Domnul are trebuinţă de ele şi îndată le va trimite. Ĕr acésta s'a făcut, ca sĕ se împlinéscă, ce s'a rostit prin profetul, care dice: Spuneţĭ fiicei Sionului, étă împĕratul tĕu vine la tine, *blând şi călare pe asin şi pe mânz*, fiul celui de sub jug“.

„Ducêndu-se dér ucenicii, şi făcênd după cum le poruncise Isus, aduseră asina şi mânzul şi şĭ puseră de asupra lor vestmintele şi el se aşedă pe dênsele. Ĕr partea cea mare de glótă aşterneau vestmintele lor pe cale şi alţii *tăiau ramurĭ de copacĭ şi le aşterneau pe cale.* Şi glóta mergea înaintea lui şi carĭ veniau după dênsul strigau dicênd: *Osana, fiul lui David, bine-cuvêntat este cel ce vine în numele Domnului, Osana întru cei de sus.* Şi intrând el în Ierusalim se mişcă tótă cetatea dicênd: Cine este acesta? Ĕr glótele diceau: Acesta este profetul, Isus din Nazaretul Galilei“*).

Scriind tot despre aceeaşĭ împrejurare şi evangelistul Ioan, ne spune, „unii au aşternut vestmintele lor de călca asinul lui Christos, alţii au luat *stâlpărĭ de finic* şi au eşit întru întêmpinarea lui“**).

*) Mateiŭ, *Evang.* Cap. XXI.
**) Ioan, *Evang.* 11, 13.

Amintirea preţiósă a acestui însemnat eveniment din viaţa lui Isus, îl sĕrbătorim noi creştinii la *Florii* (Pâques fleuries, dominica palmarum, Dimanche de Rameaux, Palmsonntag).

Din cele două evangelii citate mai sus desprindem mai ales următórele momente importante: întâiŭ, că la intrarea Domnului în Ierusalim, poporul a fost cuprins de o *nespusă bucuriă*, căcĭ glóta l'a întêmpinat cu strigăte de Osana; al doilea, că Isus şi-a făcut intrarea în cetatea lui David *călare pe o asină*, şi al treilea, că mulţimea tăia *ramurĭ de copacĭ*, *stâlpărĭ de palmier* fenician şi îi eşiau întru întêmpinare.

In biserica rĕsăritului prăsnuirea intrării triumfale a lui Christos şi sfinţirea palmierului s'a introdus din cele dintâiŭ vremurĭ ale creştinismului, în cea de apus însĕ cu câte-va secole mai târdiu.

Dér în ambele bisericĭ, bucuria cea mare a primilor entusiaştĭ adepţĭ ai lui Christos a făcut, ca Floriile sĕ rĕmână o sĕrbătóre de veseliă, de bucuriă generală, deşi prăsnuirea ei cade în păresimĭ, în mijlocul postului celui mare. De aceea astădĭ Dumineca Floriilor nu este, ca tóte celelalte Duminecĭ de peste an, început de sĕptĕmână, nicĭ nu face parte din sĕptĕmâna mare, *hebdomas poenosa* séu *nigra.* Acésta începe numai a doua di, Lunĭ. Pentru acelaşĭ cuvênt, probabil, la Florii este, cum se dice, slobod de vin, pesce şi unt-delemn.

O procesiune cu măgarul de palmier, *Palmesel procession*, a dăinuit multă vreme în biserica creştină din Rusia şi în special la Moscova sĕrbătórea s'a prăsnuit până la începutul secolului trecut, ér în unele părţĭ ale Germaniei până la începutul véculuі nostru.

La noi, probabil, procesiunea acésta n'a esistat nicĭ-odată. Măgarul a fost la Românĭ în tóte vremurile o raritate. Un măgar de lemn se scotea pe strade cu mare alaiŭ. Poporul îl însoţea în urmă, avênd ramurĭ de palmier în mânĭ. Astădĭ obiceiul este părăsit cu totul, amintirea lui intrând în domeniul istoriei.

(Va urma.)

arătat, cât i-ar compete fiă-căruia, conform presorierilor legei din 1898 art. XIV.

Guvernul însă a şters din lista Consistoriului *144 preoţi. Propunerile Consistoriului nu le-a luat în nici o considerare.* Preoţi cu beneficii relativ bune au primit sume mari, pe când ***preoţi rĕu dotaţi n'au primit nimic, ori au primit numai sume bagatele.***

Casul acesta mai nou le este cunoscut cetitorilor noştri. Ceea ce însĕ n'a mai amintit de astă-dată fóia din Blaşiŭ este, că guvernul *a asignat sume relativ mari ca ajutor tocmai preoţilor celor mai slabĭ, mai puţin cualificaţĭ şi fără nicĭ un merit.*

Firesce, că în faţa unei astfel de procederi, fóia bisericéscă protestéză: 1) pentru-că vatĕmă legea positivă; 2) pentru-că vatĕmă echitatea (dér dreptatea lui Szell unde rĕmâne?); 3) pentru-că vatĕmă chiar şi interesele bine pricepute ale guvernului.

Interese „bine pricepute"? La ce hantătar ar mai fi şi aceste interese, când guvernul unguresc în starea de plâns, în care se află, dí şi nópte nu e preocupat de alt gând, decât de-a documenta prin faptele sale, că lucrézǎ cu trup şi cu suflet pentru interesele rĕu pricepute ale haitei şoviniste din ţéră, care-l duce de nas şi-l jócă ca pe un urs!

La instrucţiunea publică.

Cetitorii noştri cunosc casul eliminării unui şcolar din a V-a classă a gimnasiului din Blaşiŭ dela tóte gimnasiile din Ungaria pe cuvênt, că a făcut „agitaţiă". Acésta este isprava cea mai nouă a ministrului Wlassics, ce a făcut'o din Tirol, unde-şĭ caută de sănĕtate, ca sĕ-i mai trécă de urît.

Ea ne aduce aminte de eliminarea studentului academic dela Orada-mare Bolcaş. Mai are óre-care înţeles cel puţin ca un tînĕr matur dela o academiă sĕ fiă luat la ochi pentru manifestarea unui naţionalism înfierbêntat, dér ce agitaţiă póte face un scolar din clasa V-a liceală?

Mai bine însĕ vom puté apreţia noua faptă vitejéscă a ministrului Wlassics şi mai bine se ilustréză politica neputinciósă a acestuia de-a face proseliţi pentru aşa ḑisa idee de stat maghiar prin terorisarea brutală a tinerimei nóstre de tóte gradele, care manifestă cât de puţin simţ românesc, cele ce le comunică fóia română din Blaşiŭ privitor la genesa persecuţiune îndreptată în contra tinerului scolar gimnasist. Étă ce s'a petrecut:

„In Septemvre anul trecut se înscrie la gimnasiul nostru între alţii şi Zaharie David, venit dela *gimnasiul de stat din Gherla.* Băiatul după chip şi înfăţişare e blând şi blăjin, sĕrac şi paciníc.

„Dér abia trece o lună şi direcţiei gimnas. din loc 'i se transmit câte-va scrisori private desfăcute de direcţiunea gimnasiului din Gherla. Scrisorile erau de a unor şcolarĭ veniţĭ de acolo, adresate foştilor conşcolarĭ.

„In una din scrisorile acestea elevul David, în termini cam aspri, se năpustesce asupra unora dintre profesorii din Gherla, fiind-că l'au luat la ochĭ, pentru că l'au găsit cetind românesce; şi au dat într'un notiţ de al lui peste un pasagiŭ din „Sentinela română". El îi îndémnă sĕ vină în Blaşiŭ, fiind-că aici sunt altfel de ómenĭ.

„Direcţiunea de aici, provocată sĕ introducă cercetare şi sĕ pedepséscă pe cei vinovaţĭ, şi-a făcut datorinţa, aşa după cum i-a dictat simţul de dreptate şi tactica pedagogică cerută în astfel de casurĭ. Ministrul de culte şi instrucţiune publică însĕ nu s'a mulţumit cu sentinţa adusă de profesorii noştri, ci pe numitul elev **l'a eliminat nu numai din Blaşiŭ, ci din tóte şcolile medii din ţéră, pe motivul, că agită contra statului maghiar".**

Cetiţĭ şi vĕ convingeţĭ despre „bunele intenţiuni" ale guvernului faţă cu Românii.

Pretensiunĭ militare. Scim, că în Viena s'a ţinut un mare consiliu de miniştri comun, care timp de trei ḑile s'a ocupat cu pretensiunile militare ridicate de ministrul comun de rĕsboiŭ pentru armată şi marină. In prima conferenţă, ţinută la 5 Aprilie, ministrul *Krieghammer* sĕ fi declarat, că introducerea *tunurilor cu tir repede şi ridicarea contingentului armatei* nu se mai póte amâna. Miniştri preşedinţi *Koerber* şi *Szell*, precum şi cei doi miniştri de finanţe, au fost contra pretensiunilor ridicate de oficiul de rĕsboiŭ. Ei însĕ au concces ca pentru scopuri marine sĕ se voteze cu *3 milióne* mai mult. In urma acésta s'au produs divergenţe şi se susţine, că la început *Krieghammer* ar fi declarat, că décă nu i-se împlinesce dorinţa, el respinge dela sine orĭ-ce rĕspundere şi-şĭ dă dimisiunea.

In conferenţa a doua din 6 Aprilie s'a continuat desbaterea asupra budgetului comun şi s'a făcut un *compromis*, prin care s'a putut înlătura de *astă-dată* pericolul unor pretensiunĭ esorbitante. Compromisul acesta constă însĕ numai într'o simplă *amânare.* — Sâmbătă în 7 Aprilie conferenţele s'au încheiat, stabilindu-se proiectele, ce au sĕ fiă înaintate delegaţiunilor. Se afirmă, că ministrul comun de rĕsboiŭ şi-a redus în mod însemnat pretensiunile, aşa că în noul budget pentru armată se va lua un spor corĕspunḑĕtor situaţiunei financiare din ambele state dualiste.

Bulgaria—Muntenegru—Rusia.

Se scie, că principele bulgar *Ferdinand* a călĕtorit la *San-Remo,* pentru-ca, după cum asigură foile oficióse, sĕ-şĭ cerceteze copiii.

O scire telegrafică din Constantinopol, cu data de 6 Aprilie, face cunoscut, că îndată după reîntórcerea sa în Bulgaria, principele Ferdinand va merge la *Petersburg,* pentru a face o visită curţii rusescĭ. Din incidentul acesta va pleca la Petersburg şi ambasadorul rusesc din Constantinopol, *Sinovjev,* ca sĕ fiă de faţă la visita principelui.

Se mai susţine, că de-odată cu Ferdinand, va pleca la Petersburg şi agentul diplomatic rus *Bachmetjev* din Sofia.

Despre călĕtoria ministrului bulgar de rĕsboiŭ în Rusia foile rusescĭ scriu cu mare însufleţire. Ministrul *Paprikov* a trecut prin *Odessa,* unde i-s'a făcut primire strălucită. In onórea lui s'a dat şi un banchet la clubul ofiţerilor. O astfel de primire i-s'a făcut lui Paprikov şi în *Kiev,* unde a fost óspele guvernorului rusesc. El a sosit alaltăerĭ în *Petersburg,* unde va aştepta sosirea principelui Ferdinand, care se va întêmpla după Pascile rĕsăritene.

Indată după sosirea lui la Petersburg, ministrul bulgar a fost primit de Ţarul Nicolae.

*

Intr'aceea se vestesce din *Cetinje,* că după Pascile rĕsăritene va pleca şi *principele Nichita la Petersburg.* Călĕtoria acésta, care concade cu aceea a principelui Ferdinand, nu se face numai din întêmplare, ci din causă, ca convenţia dintre Bulgaria şi Muntenegru referitóre la *Macedonia* sĕ priméscă aşa ḑicênd consfinţire din partea Rusiei.

Atâta spune telegrama din Cetinje. Se mai susţine însĕ, că voiajul principelui Nichita ar sta în legătură şi cu un imprumut, ce vré sĕ-l contracteze Muntenegru în Rusia.

Sentinţa în afacerea Hallier.

In 24 Martie st. v. (6 Aprilie n.) a. c. tribunalul de arbitri instituit pentru a judeca în afacerea Hallier a dat sentinţa sa şi a cetit'o în şedinţa publică în palatul Curţii de Compturĭ.

Tribunalul de arbitri, constituit din d-nii: Mihail C. *Şuţu,* arbitrul guvernului şi preşedintele tribunalului; W. Leemans superarbitru şi H. Manffre arbitrul lui Hallier, au dat sentinţa în unanimitate.

Tribunalul de arbitri a rostit, scrie „Epoca", o hotărîre, prin care pretenţiunile antreprenorului, păsluit şi rĕsfăţat, sunt reduse la minimul posibil, la justa lor valóre. Din 18 milióne, cât cerea Hallier, tribunalul nu i-a acordat, decât a treia parte, 6.226,632 lei şi 94 banĭ, în care sumă se cuprinde şi garanţia (cauţiunea) antreprenorului, reţinerile, ce 'i-s'au făcut, costul materialului, al instalaţiei, maşinelor, uneltelor, carierei dela Canara, jumĕtate din onorarul arbitrilor (care face în total 72.000 lei) etc.

„Nu statul român decĭ, ci antreprenorul Hallier a fost osîndit".

Étă ce cetim cu privire la impresiunea, ce a făcut'o sentinţa tribunalului arbitrar în „Apĕrarea Naţională":

Sentinţa tribunalului arbitral a produs o bună impresiă în public. In cele şése milióne acordate, este cuprinsă şi garanţia depusă de Hallier, şi care este apróce un milion. Apoi s'a mai ţinut în sémă şi maşinele utensibile şi materialul, ce a lăsat Hallier la portul Constanţa.

Se ḑice, că supra-arbitriului Leemans se datoresce în mare parte acéstă soluţiune, care lasă pe Hallier în stare de faliment, căci până acum are poprirĭ pentru mai mult de 9 milióne.

Conservatorii sunt entusiasmaţĭ de resultatul procesului, ér liberalii ḑic, că acest resultat se datoresce în parte şi scrisorii d-lui Sturdza.

Conservatorii tăgăduesc acésta şi ḑic, că opinia arbitrilor era deja făcută şi că scrisórea d-lui Sturdza, prea târḑiă, a venit după închiderea desbaterilor şi după descinderea dela Constanţa.

Sentinţa s'a pronunţat aséră la ora 5, în sala curţii de Compturĭ, unde advocaţii statului român şi d-l Hallier fuseseră repede chiămaţĭ de d-l Şuţu.

După cetirea sentinţei, d-l Şuţu a comunicat acéstă sentinţă d-lui Lahovari la órele 7 séra.

*

Cu tóte, că ḑiarele au dat în ediţia de diminéţă scirea, că sentinţa în afacerea Hallier e de 6 milióne 223,000 lei, în ultimul moment aflăm, că suma, la care a fost condamnat statul sĕ plătéscă lui Hallier, este următórea:

5.470,623 lei şi 20 banĭ, din care
1,319,544,94 banĭ se vor plăti acum.
2,075,544 peste 3 lunĭ, ér restul peste 6 lunĭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 27 Martie.

Şedinţa festivă a societăţilor de lectură dela gimnasiul şi dela şcóla comercială română din loc, s'a ţinut erĭ, începênd dela órele 3 p. m. şi până la 5. Deşi timpul era ploios şi fórte nefavorabil, sala era înţesată de public, domnĭ şi dame, ér galeria era ocupată de tinerime şcolară. Producţiunea peste tot a fost bine succésă.

Pentru masa studenţilor dela şcólele medii şi superióre române din Braşov au mai intrat: Dela institutul de credit şi econ. „*Mureşanul*" din M.-Radna *10 cor.*; dela D-l *Dem. Ganea* paroch gr. or. în Semlac *4 corónе*; dela D-l protopresbiter al Lipovei *Voicu Hamsea,* întru amintirea cumnatului D-sale Laurenţiu Maximilian, *20 coróne*; dela „*Parsimonia*" instit. de econ. din Bran *10 coróne.*

Priméscă nobilii donatorĭ cele mai vii mulţămite. — *Direcţiunea şcólelor.*

Jidanĭ imigranţĭ. Din *Deşiŭ* i-se scrie lui „Budapesti Hirlap", că emigrarea Jidanilor din România este o adevĕrată calamitate pentru Ardeal. Fóia unguréscă ḑice, că cei mai marĭ contrarĭ ai acestei imigrărĭ sunt înşişĭ Jidanii de aici, carĭ simt, că le vine primejdia pe cap, décă cei chiămaţĭ nu vor lua mĕsurĭ de a împiedeca imigrarea. In oraşul Deşiŭ, scrie corespondentul numitei foi, sĕ vĕd mai ales nóptea în o stradă locuită de Jidanĭ, lungĭ carĕ polonese în care sunt pachetate familii întregĭ. Aceste „veniturĭ" nu se arată ḑiua, ci numai nóptea, şi nu es la stradă, decât după-ce şi-au aruncat caftanele. După-ce şi-au schimbat portul, se duc şi se aşéḑă pe la sate, unde îşĭ deschid prăvălióre cu cârciume, în care bietul popor suge veninul jidovesc. — Atragem atenţiunea cărturarilor noştri de pe la sate asupra acestei primejdii, care ameninţă mai ales poporul nostru.

Cărţĭ românescĭ oprite. Étă cea mai nouă disposiţiune a lui Coloman Szell, ca ministru de interne privitor la două publicaţiunĭ, una apărută în 1898, alta anul trecut în România. Cea dintâiŭ este traducerea în românesce a eminentei lucrărĭ juridice a lui Dr. Rudolf de Ihering „*Lupta pentru drept*", traducere făcută de d-l Teodor V. Păcăţianu (Bucuresci 1898); a doua este broşura „*I Romani a Roma*". La ordinul lui Szell, acestor publicaţiunĭ li-s'a detras debitul postal pe teritoriul ţĕrilor corónei ungare. — Cum-că „lupta pentru drept" nu convine nici sistemului lui Szell, când e vorba ca Românii sĕ se însufleţéscă de ea, o mai înţelegem. Dér ce are ministrul de interne unguresc cu manifestaţia latinităţii Românilor la Statua lui Traian, acésta nu o va înţelege nimenea, afară de d-l Szell.

Br. Ivor Kaas şi partida poporală. „Alkotmány" publică cu o deosebită satisfacţiă o scrisóre a cunoscutului publicist br. *Ivor Kaas* adresată preşedintelui partidei poporale declarând, că în urma enunciaţiunilor ministrului preşedinte Szell privitóre la politica bisericéscă, intră în partida poporală, care în Ungaria singură apĕră creştinismul. Asta o face cu atât mai virtos, că vede cum partida liberală dela putere, din care de altmintrelea făcuse odată parte şi br. Kaas, nu voesce sĕ vindece ranele, ci se opune a-se depărta din corpul naţiunei maghiare veninul politicei bisericescĭ şi în loc de acésta doresce a conserva ruinarea. — Mai amintim, că br. Kaas a fost membru al ultimului sinod aug. evang., aşa-déră e protestant.

Avisul, ce-l publicăm pe pagina a treia şi care vine dela un vechiŭ amic al nostru, dela d-l doctor în medicină *Ioan Hosanu,* ne îndémnă sĕ salutăm cu bucuriă hotărîrea ce a luat'o de a se stabili cu familia în Braşov. Pe cât am înţeles, la acésta hotărîre a contribuit mai cu sémă nobila ţintă, ce şi-a pus'o, de a-şĭ cresce cei doi fii ai sĕi în şcóle românescĭ. Urăm amicului nostru sĕ-şĭ realiseze dorinţa cu succes şi sĕ se simtă bine şi mulţamit în mijlocul nostru.

Librete pentru opera „O nópte în Granada". Atragem atenţiunea cetitorilor noştri, că din incidentul representărilor operei „O nópte în Granada", date de Reuniunea nóstră de cântărĭ se pun în vênḑare librete (cărticele, carĭ conţin textul operei) germane şi românescĭ. Libretele cu text românesc se află de vênḑare în libraria W. *Hiemesch* şi costă 10 cr., ér librete cu text german se află de vênḑare în librăria H. *Zeidner* şi costă 12 cr.

Linia ferată Turnu-Roşu-Bucurescĭ. Linia ferată între Ardeal şi România ce trece peste Turnul-Roşu, era sĕ se predee folosinţei publice încă la 1888, dér fiind-că terenul în România a fost fórte greu de lucrat, acésta nu s'a putut întêmpla la acel termin. Acum se ḑice, că şi România şi-a terminat lucrările şi, că dela 15 Iunie a. c. se va deschide linia nouă Turnu-Roşu-Bucurescĭ.

Regina Angliei în Irlanda. Pe la sfîrşitul sĕptĕmânei trecute a sosit regina Angliei, Victoria, în Dublin, capitala Irlandei. De patru-ḑecĭ de ani încóce, acésta este a doua călĕtoriă a reginei în Irlanda, ţéră robită, de care nu şi-a adus aminte decât acum, când marele imperiu britanic este încurcat în rĕsboiul cu Burii. Călĕtoria reginei are, după tóte semnele, şi o misiune politică. Prin presenţa ei vré sĕ potolésçă spiritele adênc măhnite ale Irlandesilor şi ar vré sĕ resplătéscă vitejia regimentelor irlandese, carĭ s'au luptat cu cele mai marĭ sacrificii la Spionskop şi Magerfontein. — Din incidentul sosirei reginei în Dublin, mai multe regimente au fost chiămate atât din Anglia, cât şi din Irlanda. Poliţia municipală a fost înlocuită şi garda oraşului a fost încredinţată autorităţilor militare. Interesant este, că primăria Dublinului a refusat sĕ presinte regineî sabia oraşului. Asociaţiunile naţionale irlandeze au ţinut un meeting, votându-se o ordine de ḑi, în care se ḑice între altele: „Convocăm pe toţĭ aceia, pe carĭ îi revoltă jugul Angliei, sĕ vie sĕ protesteze în séra sosirei reginei într'un meeting public şi sĕ se unéscă cu noi într'un mare cortegiu, care sĕ străbată străḑile oraşului". In si-

tuaţiunea acésta, se aştéptă a-se petrece marĭ agitaţiunĭ şi nelinişti în spiritele irlandeze.

Logodna principelui bulgar. Din München se anunţă, că Ferdinand, principele Bulgariei, care de present petrece în San-Remo, unde a mers sĕ-şĭ cerceteze copiiĭ, se va logodi cu marea ducesă de Rusia, *Elena*, nepóta de soră a Ţarului. Marea ducesă e de 19 anĭ şi e fiica a patra a marelui duce Vladimir, unchiul Ţarului, şi a marei ducese Maria Pavlovna.

Atentatul din Bruxella. Sipido, care a atentat asupra vieţii principelui de Wales, a declarat înaintea judelui instructor, că atentatul l'a făcut conform hotărîrei legei anarchiste, care hotărîre, ḑice, au adus'o mai mulţĭ membri întruniţĭ fiind într'o cârciumă aprópe de Waterloo şi el, Sipido, a fost încredinţat cu ducerea în îndeplinire a atentatului. Sipido refusă a descoperi pe complicĭ. Sipido spune, că în revolver a avut 6 glónţe şi pe tóte le descărca asupra prinţului, décă nu era deţinut. Până acum au fost deţinuţĭ trei complicĭ de ai lui, anume *Meert*, despre care se susţine, că ar fi încărcat revolverul lui Sipido, şi alţi doi, *Meyr* şi *Pitchot*, carĭ au fost autorii moralĭ ai atentatului. Părinţii lui Sipido rógă pe regina Victoria şi pe principele de Wales, prin câte-o telegramă, sĕ uşureze pedépsa fiiului lor.

Dela Academia Română.

Secţiunea istorică a Academiei române a determinat subiectul pentru concursul din fondul Adamachi. Acest subiect este: *„Poporul român din Transilvania şi Ţĕra unguréscă dela secolul al IX-lea, până în ḑilele nóstre Evoluţiunea lui naţională, culturală, economică, socială“, etc.*

Premiul de *5,000 lei* se va acorda în anul 1905 celei mai bune lucrărĭ.

*

Sâmbătă s'a ţinut şedinţă la 1 şi 45 m. d. a. Au luat parte la acéstă şedinţă 20 de membri ai Academiei.

D-l Al. *Xenopol*, a luat cuvêntul cel dintâiŭ, făcênd comunicărĭ Academiei asupra cărţii istoricului Maghiar Barta: *„Ungaria şi România înaintea istoriei.“*

In acéstă analisă, d-l Xenopol şĭ-a esprimat mirarea, cum se pot afirma lucrurĭ desminţite de istoriă de acum o mie de anĭ.

D-sa a combătut tóte părţile defavorabile Românilor din studiul istoricului maghiar.

După d-l Xenopol, a luat cuvêntul d-l Gr. *Ştefănescu*, vorbind despre zoologiă şi legende, demonstrând cu numĕróse citaţiunĭ strînsa legătură dintre studiul zoologiei şi legendele populare.

Şedinţa s'a ridicat la órele 3.

*

Alegerĭ de membrii. Din *Bucurescĭ* ni-se scrie: Secţiunea literară a Academiei a candidat pentru cele două locurĭ vacante de membri ordinarĭ, pe următorii membri corespondenţĭ: N. *Filipide*, profesor la universitatea din Iaşĭ, însărcinat de Academiă cu compunerea noului dicţionar al ei, — propus de d-l Iacob Negruzzi; G. I. *Ionescu-Gion*, profesor în Bucurescĭ, autor şi publicist, — propus de d-l B. P. Haşdĕu; Ioan *Bian*, profesor şi bibliotecar al Academiei Române, — propus de d-l Titu Maiorescu. In locul vacant de membru corespondent: George *Coşbuc*, distinsul nostru poet, propus de d-l Iosif Vulcan. Alegerile în şedinţa plenară se vor face în sĕptĕmâna acésta.

Emigrare de Românĭ la America.

Pe când la noi în ţéră vin potop Jidanii de prin Galiţia şi din alte părţĭ, ca sĕ-şĭ găséscă aicĭ aşeḑământ în paguba ţĕranului, pe atuncĭ emigrările la America se înmulţesc ḑi de ḑi şi iau proporţiunĭ înspăimântătóre. In faţa acestei triste apariţiunĭ cei dela cârmă stau cu mânile în sîn şi nu fac nimic, ca sĕ îmbunĕtăţéscă sórtea poporului muncitor, ci dimpotrivă ei urcă impositele şi măresc persecuţiunile contra elementului nemaghiar, care nu e aplecat a-se maghiarisa.

Un lucru dureros şi pentru noi Românii chiar periculos trebue sĕ constatăm de astă-dată. Ideia emigrării la America a început sĕ prindă rădĕcină şi în massa poporului nostru. In privinţa acésta étă ce relatéză „Telegraful Român“ dela 5 April:

„Greutăţile vieţii, impositele grozave către stat, municipiu şi comună li-a făcut traiul nesuportabil, şi sunt siliţĭ ómenii în etatea cea mai frumósă formal sĕ ia lumea în cap. Din comuna fruntaşă *Pianul-de-jos au trecut la America peste 40—50 bărbaţi în flórea vêrstei lor*, ca sĕ agonisésca cele de lipsă pentru traiul vieţii. Sunt între ei şi câţĭ-va Saşĭ — dér majoritatea celor emigraţĭ o dau Românii.

„S'a dus cu mare greu capul de familie şi cu cheltuelĭ de aprópe 300 coróne, pe carĭ li-a făcut pemnorând locurĭ, séu vinḑênd cea din urmă vacă din ocol. Curtea a rĕmas pustiă, érba cresce în ocolul ţĕranului, unde odată se învêrteau câte 4 boi şi tot atâţia juncĭ şi vacĭ de lapte — ér copiiĭ şi mama aştéptă ca tata sĕ agonisécă parale şi sĕ le trimită banĭ de drum

„Cei dela Budapesta nicĭ nu cunosc stările nesuportabile şi cel mult se gândesc cum ar puté ocroti pe Secui, aceştĭ fii rĕsfăţaţĭ din patrie, — dér sĕ se cugete la Românĭ, la sórtea lor, la îmbunĕtăţirea stării lor economice, puţine glasurĭ autoritative am auḑit, ca şi cum Românii n'ar avé şi ei titlu sĕ fiă consideraţĭ şi sĕ li-se facă posibil traiul în ţéra lor. Budgetele statului an de an cresc, plăţile oficialilor se urcă, teatrele maghiare trebue şi ele dotate binişor din visteria statului şi câţĭ funcţionarĭ de trébă şi fără trébă, câţĭ impiegaţĭ cu sinecure grase, de toţĭ se îngrijesce cinstita stăpânire, numai ţĕranul, el sĕrmanul e dat uitării. Şi emigrările spre America nu sunt sporadice, ci au luat dimensiunĭ înfricoşate şi se lăţesc pretutindenea în Ardeal în paguba ţĕrii şi în paguba elementului nostru, care constitue marea majoritate a populaţiunei“.

„T. R.“ conjură apoi pe cărturarii românĭ dela sate sĕ nu pregete nimic în uşurarea sorţii poporului, sĕ folosésca tóte mijlócele pentru a-l lumina asupra stării lui, căcĭ de multe calamităţĭ s'ar puté feri poporul, décă toţĭ din tóte părţile şĭ-ar pune tóte puterile şi tot sufletul lor în folosul şi ajutorul lui.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Evenimentele petrecute în ḑilele din urmă pe teatrul rĕsboiului sud-african, sunt de mare însemnătate. Englesii încep a fi cuprinşĭ érăşĭ de temerĭ seriόse, al căror punct de mânecare este tot catastrofa, ce a ajuns la finea lunei trecute trupele lui *Broadwood* în apropierea instalaţiunilor conductului de apă dela Bloemfontein. Foile englese ḑic, că nenorocirea lui Broadwood este o pierdere ireparabilă, nu numai pentru-că ea s'a întêmplat în imediata apropiere a marei armate englese, şi nu numai pentru-că Englesii au pierdut 7 tunurĭ, 200 de carĕ cu bagajă şi 389 ómenĭ, carĭ au cădut în mânile Burilor, ci mai ales din causă, că *Burii au pus mâna pe tóte scrisorile secrete englese, între carĭ planul de invasiune în Oranje şi Transvaal şi planurile referitóre la marşul peste Bloemfontein, Brandford, Vynburg, Ventersburg şi Kroonstad spre Pretoria.* Burii au mai secuestrat o ladiţă, în care se aflau declaraţiunile făcute de Burgheri cu jurământ, că nu vor mai prinde arma contra Angliei.

Telegrame chiar din isvor engles afirmă, că în jur de Bloemfontein sunt 20,000 de Burĭ şi că numĕroşĭ farmerĭ, carĭ se supuseră Angliei, au prins din nou armele contra ei şi s'au dat pe partea Burilor. Mulţĭ cetăţenĭ fruntaşĭ din Bloemfontein au fost arestaţĭ, bănuiţĭ fiind-că ţin în secret cu Burii. S'a dat ordin, ca după 8 óre séra, nimenĭ sĕ nu mai cuteze a părăsi casa.

Despre evenimentele ḑilelor din urmă dăm sémă aicĭ.

Situaţia la Bloemfontein.

Londra, 6 Aprilie. Scirile sosite din *Bloemfontein sunt nefavorabile pentru Englesĭ.* Câte-va trupe de Burĭ au trecut prin cordonul engles şi peste linia ferată, ce légă Bloemfontein cu Sudul. Caii armatei lui Roberts sunt prăpădiţĭ şi cavaleriă nouă lipsesce. Micĭ trupe de Burĭ s'au ciocnit deja cu avantposturile englese şi din mişcările lor se vede, că planul Burilor este de a împresura Bloemfontein într'un mare cerc. Generalul *Clement* cu 6000 de ómenĭ a sosit în oraş. Foile apreţiază fórte pesimistic situaţiunea, ér cercurile militare sunt de părere, că mai curênd séu mai târḑiu *Roberts va fi silit sĕ evacueze Bloemfontein.*

O nouă pierdere englesă.

Londra, 6 Aprilie. *Roberts* telegrafézǎ următórele: „Mĕ tem, că ne-a ajuns o *nenorocire*, care s'a finit cu prinderea unei diviziĭ ce consta din *5 companii*, lângă *Reddersberg* spre ost dela staţiunea din Bethulia. Câţĭ-va chilometri depărtare de aicĭ, colóna englesă a atacat trupele bure în preponderanţă. Inimicul dispunea din 4—5 tunurĭ. Infanteria nóstră şĭ-a susţinut posiţia de Marţĭ la améḑĭ până Miercurĭ séra la 9 óre, dér în fine aşa se vede, *a fost silită sĕ se predee.* Indată-ce am primit scire despre acésta, am dat deja Marţĭ ordin lui *Gatacre*, sĕ plece din Springfontein şi sĕ mérgă cât de ingrabă la Reddersberg; afară de acésta am dat ordin regimentului scoţian sĕ plece îndată la Bethulie. Erĭ, Joi, Gatacre a şi sosit la destinaţiă, fără însĕ de a da măcar de urma colónei. *Fără îndoială, întrégă trupa a căḑut în mânile Burilor*“.

Mórtea unui colonel bur.

Tot Roberts telegrafézǎ, că generalul *Methuen* l'a încunoscinţat din *Boshof*, că la 6 l. c. a împresurat pe colonelul bur *Villebois-Mareuill*, care avea o cétă de 62 ómenĭ. Villebois fù *împuşcat* dimpreună cu alţĭ 7 Burĭ, ér restul de 54 Burĭ au fost prinşĭ. Lupta a durat 4 óre.

Colonelul *Villebois de Mareuill* era Frances. El a luat parte şi la rĕsboiul franco-teutonic din 1870/71.

După isbucnirea rĕsboiului actual a mers în Transvaal şi şĭ a oferit serviciile sale Burilor. Era un distins artilerist şi făcea parte din statul major bur. S'a distins în lupta dela Colenso.

Pregătirile Burilor.

Tóte scirile, ce sosesc din Oranje prin Londra, constată, că Burii se pregătesc a reocupa Bloemfontein. Ḑi de ḑi trupe marĭ de Burĭ se alătură la celea din regiunea oraşului. Din partea sudică se apropie de Bloemfontein 12,000 de Burĭ.

Din *Pretoria* primesce „Mesagerul de Paris“ scirea, că monetăria de acolo este în plină activitate. In Februarie s'au bătut 150,000 „Krügeri“ în aur. In Martie producţiunea se crede a fi de 250,000 cel puţin. După cum se vede banii nu lipsesc şi nicĭ alimentele, căcĭ recolta în Transvaal a fost splendidă anul acesta.

Cât despre muniţiunĭ, se fabrică cantităţĭ marĭ la Johannesburg şi la Modderfontein (fabrică de dinamită), aşa încât Transvaalul dispune de tóte mijlócele pentru a prelungi rĕsboiul la infinit, cu tóte silinţele ce-şĭ dau unii de a pune capĕt acestui crud rĕsboiŭ.

Avis. Aduc la cunoscinţa amicilor şi cunoscuţilor mei, că mĭ-am sistat praxa medicală din Gräfenberg pentru tot-déuna şi m'am stabilit cu familia în Braşov.

Dr. Hosanu.

Literatură.

Din *„Istoria legii nouĕ“* valorósa scriere a d-lui canonic din Blaşiŭ *Dr. Victor Szmigelski*, au apărut în Tipografia Seminariului archidiecesan din Blaşiŭ ambele tomurĭ. *Tomul I* tractézǎ *Tinereţele lui Isus* şi *Isus ca profet.* Partea întâiŭ începe cu „Ḑilele lui Irod“, apoi „originea, pruncia şi logodirea Mariei“ „Prevestirea nascerei Inainte mergĕtorului“; „Buna vestire“; „Nascerea Inainte mergĕtorului“; „Căsĕtorirea Mariei“; „Nascerea lui Isus“; „Tăierea împrejur şi închinarea lui Isus“; „Inchinarea magilor“; „Fuga lui Isus în Egipet. Uciderea pruncilor din Vetleem“; „Anul nascerii lui Isus“; „Feciorii lui Irod“; Iudeii sub procuratorĭ romani“; „Isus în etate de 12 anĭ merge la Ierusalim“. — In partea a doua se află urmatórele capitole principale: „Dela începutul activităţii publice a lui Isus până la sĕrbătórea cea dintâiŭ a Pascilor“; „Dela cea dintâiŭ până la a doua sĕrbătóre a Pascilor“; „Dela a doua până la a treia sĕrbătóre a Pascilor“; „Dela a treia până la a patra sĕrbătóre a Pascilor“.

Tomul II e împărţit în următórele 6 părţĭ: „Cina cea de Taină“; „Testamentul lui Mesia“; „Getsemani“; „Osândirea lui Isus“; „Calea Crucii“ şi „Golgotha“, fiind fie-care parte împărţită în numeroşĭ paragrafĭ. Opul are format mare; tomul I conţine 400 pag. şi costă 2 fl. (pentru România 4 lei 40 b.), ér tom II 320 pag. şi costă 1 fl. 70 cr. (porto câte 10 cr. de fiă-care tom; e recomandabil a se adauge încă 10 cr. pentru recomandare.) Acest op, bine scris, într'o limbă plăcută şi uşóră, este o adevĕrată podóbă pentru literatura nóstră bisericéscă şi e de valóre nepeţuită nu numai pentru cler, ci pentru toţĭ bărbaţii iubitorĭ de sciinţă şi pe lângă aceea, mai e şi fórte eftin în asĕmănare cu mărimea.

ULTIME SCIRI.

Londra, 8 Aprilie. Cele cincĭ companii englese, ce le-au prins Burii, n'au avut tunurĭ. Burii ameninţă legăturile dintre trupele englese la sud.

DIVERSE.

Krüger şi familia regéscă englesă O fóie englesă publică următórele şire interesante. Prinţesa Fife, întrebând pe mai mulţĭ membri din familia regéscă englesă, că ce părere au despre Krüger, preşedintele republicei Transvaal, a scris într'un album tóte rĕspunsurile ce-li-a primit. Prinţul de Wales a ḑis: Krüger scie sĕ preţuéscă tutunul bun, dér pe poporul engles nu-l scie preţui. — Prinţul Cambridge ḑise: Sunt om bĕtrân, ca şi Krüger; şi el e soldat bĕtrân ca şi mine. Eu însumĭ am o mulţime de greşelĭ, cum déră a-şĭ puté critica pe alţiĭ? — Interesant este rĕspunsul reginei, care ḑice: Dumneḑeu sĕ-i ajute şi lui şi nouĕ sĕ scăpăm cu toţii din nĕcasurile şi gândurile, ce le avem.

O limbă, care nu póte fi telegrafată este limba chinesă. Pentru ca totuşĭ Chinesii sĕ se pótă ajuta cu sîrma telegrafică, au inventat un sistem de numerĭ cu totul deosebit, care îşĭ are fiă-care înţelesul sĕu. Amploiatul, care telegrafézǎ, nu-şĭ bate capul cu conţinutul telegramei, deórece n'are cu alta de lucru, decât cu cifre. Mai greu însĕ este pentru amploiatul, care primesce telegrama. Acesta are la mână un lexicon special şi fiă-care numĕr trebue se-l înlocuiască cu litera chinesă, ca astfel sĕ scótă un sens. In codicele telegrafic este acceptat numai a opta parte din alfabetul chines, şi acésta s'a arătat pe deplin suficient pentru de a se puté cineva înţelege pe cale telegrafică în limba chinesă.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,

se pot procura următórele cărţĭ:

Cărţĭ de rugăciiunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticea de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă a drept credinciośilor creştinĭ, *Ediţiunea IV corectată*. Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un esemplar în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV*. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conţine peste 334 pag. Legată în păreţĭ tarĭ coloraţĭ, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiii mai mărişorĭ. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ costă 22 cr. cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Preţul unui esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sĕrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu* Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Conţine vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicĭ sunt favorabil apreţiate şi din partea clerului înalt din România.

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conţin vre-o 400 pag. Preţul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predicĭ pentru Duminecĭ de *Iustin Popfiu*, învĕţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprindênd predicĭ frumóse pentru tóte Duminecele de peste an. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasiliu Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numerósele sale scrierĭ atât de medulóse, instructive şi cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (4 leĭ).

*

O carte valorósă, scrisă de d-l *Ioan Popea*, profesor la şcólele române din Braşov. Cartea este întitulată: „*Caractere morale*, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“. Acéstă carte, atât prin esteriorul sĕu elegant, cât şi prin cuprinsul sĕu bogat, de aprópe 400 pagine, este o adevĕrată podóbă în literatura nóstră. Vom căuta s'o facem mai de-aprópe cunoscută cetitorilor noştri; de-ocamdată ne mărginim a atrage asupra ei atenţiunea tuturor Românilor iubitorĭ de carte; în ea cetitorul va găsi o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângăierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal. — Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu“, la librăria N. I. Ciurcu şi la librăria H. Zeidner în Braşov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Aprilie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.30
Renta de corône ung. 4%	93.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	101.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.60
Bonurĭ rurale ungare 4%	92.70
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.75
Impr. ung. cu premii	165.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	139.80
Renta de argint austr.	99.30
Renta de hârtie austr.	99.10
Renta de aur austr.	98.50
Losurĭ din 1860.	136.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	186.80
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	181.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	227.25
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale germane	118.65
London vista	242.95
Paris vista	96.40
Rente de corône austr. 4%	99.90
Note italiene	90.30

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul pieţei Braşov.

Din 7 Aprilie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.94
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.80
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.10	Vênd.	19.18
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	253.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.40	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Nr. 4719—1900

PUBLICAŢIUNE.

Comuna oraşului Braşov are intenţiunea de a clădi o casă solidă de forestieric pe locul ei propriu în Koncze-töve lângă Crizbav.

Pentru acésta se va escrie o licitaţiune şi pertractare de ofert, pe diua de **14 Aprilie 1900**, la 10 óre înainte de prând în cancelaria biroului orăşĕnesc de forestieriă.

Vadiul constă din 5% a sumei totale de clădire anume proiectată cu 1868 fl. 18 cr.

Licitaţiunea şi pertractarea de ofert se va efectua astfel, că oferenţii au se declare câte procente vor lăsa din suma numită a clădirei.

Elaboratele de clădire, precum şi condiţiunile, se pot afla în biroul orăşĕnesc de forestieriă în decursul órelor de oficiu.

910,1-2. *Magistratul orăşĕnesc.*

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomv. 1899.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren mixt	Tren de persón.	Tren accel	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	8.50			2 10	pl	Viena	sos		1 50	7 20	1.50	6.20
8.30	1 55		5.45	9.15		Budapesta			7.10	1.50	7.50	6.20
11.21	3 49	5.10	9 27	11.12		Szolnok		8 30	3.22	11 36	5.32	3.25
1 33	5.21	8.00	11.33	12.47		P. Ladány		5.50	12.54	9.59	3.56	1.12
3 42	6.39	7 22	1 48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.		11.04	8.43	2 38	11.32
3.58	6.46	12.20	2.06	2.18	pl.		sos.	7 12	10.44	8.38	2.31	11.17
4 38	7.15	1.15	3 03	2 50		Mezö-Telegd		6 21	10 7		2.01	10.42
5 20	7.50	2.21	3.45	3 26		Rév		5.26	9.32	7.47	1.34	10.08
5.43		2.57	4 06			Bratca		4.51	9.11			9.50
6.31	8 37	4.00	4.53	4 16		Ciucia		3 30	8.37	7 09	12.52	9.19
7.16	9.08	4.59	5.32	4 52		B.-Huiedin		4.58	7.55	6.40	12.20	8.37
8.06		6.13	6.24			Ghârbău		3. 5	6.54			7.37
8 33	10.08	7.04	6 59	5 55	sos.	Clusiu	pl.	2.20	6.13	5.23	11.01	7.—
8.50	tr. prs. 0.47	8.40	2.05	6.11	pl.		sos.	5.24	4.27	⟵	10.46	6.45
9.07	11.11	9.09	2.52	6 27		Apahida		5.02	4.02			6.27
10.14	12.33	10 40	4 45	7.26		Ghiriş		3.37	2.33		9.23	5.12
10 44	1.08	11.25	5 38	7.50		Cucerdea		3.06	1.58		8.54	4.43
10.56	1.17	11.40	5 57	7 52				2.56	1.48		8.49	4.33
11.03	1.25	11 49	6.08			Uióra		2.49	1.41			4.27
11 12	1.34	11 59	6.19			Vinţul de sus		2.41	1.33			4.20
11.34	1 59	12.29	6 59	8.16		Aiud		2.17	1.06		8 23	3.59
11.52	2.22	12.55	7.31	8.32	sos.	Teiuş	pl.	1.55	12.41		8.06	3.38
12.24		1.30	⟵	8.37	pl.		sos.	1.29			8.00	3 02
12.53		2.07				Crăciunel		12.55				2.36
1.14		2.29		9.04		Blasiu		12.34			7 34	2 16
1.45		3.11		9.31		Micăsasa		11.56			7.08	1.44
2.01		3.31		9.43	sos.	Copşa-mică	pl.	11.35			6 56	1.25
2.15		3.46		9.45	pl.		sos.	11.14			6 54	1.06
2.33		4.08		9.59		Mediaş		10.55			6.41	12.49
3.04		4 45		10 23		Elisabetopol		10.24			6 20	12.18
3.40		5 27		10.51		Sighişóra		9.45			5.53	11.40
3.47		5 47		10.58				9.35			5 46	11.33
4.03		6 12		11.12		Haşfalĕu		9.12		Circulă Vinerea Predeal Braşov	5.32	11.16
5 35		7.58		12.26		Homorod		7.44			4.27	10.03
6 13		8.36		12.58		Agostonfalva		7.02	4.51		3.53	9.22
6.42		9.09		1.16		Apaţa		6.37	4.20		3.37	8.58
7.16		9.40		1.35		Feldióra		5.58	3.32		3.16	8.27
8.—		10.25		2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08	2.10		2 45	7.48
3.55		11 —		2 19	pl.		sos.	9.27		6 58	2.18	5.20
4.40		12.26		3 01		Timiş		8.47		5.57	1.42	4 14
5.10		1.11		3 31		Predeal		8.20		5.11	1.12	3.32
11.55		8.15		9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.15			9.15	7.45

Sepsi-St.-Georg — Ciuc-Gyimes — (Palanca).

Tren mixt			Stațiunea	Tren mixt		
5 19	8.50	3 15	Braşov	8.25	1 5	6.48
4 58		2 2	Cezdi-Oşorheiŭ	8.53		6 50
7.10	11.05	4.58	Sepsi-Sângeorgiu	6.30	12 05	4.31
7 54	11 57	5 43	Malnaş	5.48	11.24	3.47
8 16	12 22	6.05	Băile Malnaş	5.36	11 2	3.35
8 55	1.06	6 45	Băile Tuşnad	4.52	10.30	2 47
9 18	1.32	7.08	Tuşnad	4 38	10 14	2 33
10.39	3.00	8.17	Ciuc-Sereda	3.20	8 56	1.08
1 35	5 57		Ciuc-Gyimeş		5.40	9.50

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tr. prs.	tr. dpr.	tr. prs.	tren	mixt				tr. prs.	tr. mixt	tr. dprt.	tren de persón	
2.21	4 43	11.30		7.10	pl.	Copşa mică	sos.	6.25	9.32	3.25		12.35
3.57	6.36	12.58		8.50		Ocna		5.07	8.15	1.56		11.01
4.19	7.04	1.20		9.15	sos.	Sibiiu	pl.	4.40	7.41	1 21		10.30
tr. mxt. 4.30	Numai Marţa şi Vinerea comunicĕ	tr. mixt 2. —			pl.		sos.		7.33	Circ. Marţa şi Vinerea		tr. mixt 8.57
5.22		2 54				Tălmaciu mare			6.45			8 04
6.15		3.59				Avrig			6.01			7.15
8.34		6.35			sos.	Făgăraş	pl.		3.32			4.25

Mureş-Ludoş — Bistriţa

Tren mixt şi de pers.			Stațiunea	Tr. mixt şi de pers.		
4.—	Numai Lunia comunicĕ 9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.48	7.30	Numai Vinerĕ circulă
5 03	10.28	5 35	Zau	5.51	6.33	
6 54	12 30	7 11	Ţagu-Budatelic	5.—	4.51	9.44
7.52	1.53	Bald	St. Mihaiu de câmpie	Bald	3.42	8.46
8 44	3.02	Circ. Marţa	Lechinţa	Circ. Marţa	2.47	7.43
9 22	3.52		Ş.-Măghiăruş		2.01	6.52
10.11	4 55		Bistriţa		1.16	5.55

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

2 08	8.10	3.11	11.01	pl.	Cucerdea	sos.	7.42	2.38	8.35	12.48
3 —	8.51	3.52	11.41		Ludoş		6.59	1.55	7.42	11.46
3 58	9.40	4.39	12.29		Cipău		6.24	1.19	6 56	11.00
5 —	10.30	5.29	1.17	sos.	Oşorhei	pl.	5.30	12.25	5.50	9.54
5.15	10.42	5.39		pl.		sos.		9.00	5.04	9.35
6 44	12.16	7.17		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.39	3.30	8:05

Ghiriş — Turda

7 33	11 —	5.—	10.23	Ghiriş	5.05	10.30	3.20	9.12
7.55	11.22	5-22	10.45	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Dej — Bistriţa.

9 40	7 18	Dej	6.55	3 18
10 37	8.13	Beclean	6.02	2.33
12.01	9.49	Bistriţa	4.38	12.59

Sibiiu — Cisnădie.

5.30	2.15	pl. Sibiiu sos.	7.10	10 09
5.42	2.27	„ Selemberk „	6 57	9 56
6.06	2.51	„ Cisnădie pl	6 36	9.35

Cluşiu — Zălau.

7.25	4.33	Cluşiu	5.35	9.32
7.50	5.14	Apahida	5.13	9.07
9 —	6.30	Gherla	4 03	7 45
9.25	6.56	Dej	3.36	7 10
10.10			3.03	
2.37		Zelau	10.41	

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

Tren mixt			Tren mixt	
3 22	11.08	Sighişóra	9.51	5.32
3.54	11.38	Haşfalĕu	9.02	4.54
6 20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Alba-Iulie — Zlatna.

4 37	9 40	4 36	Alba-Iulia	7 22	11.01	6 16
7.28	12.25	7.47	Zlatna	5.—	8 22	3 50

Brasov — Zĕrneştĭ

8.35	3.—	Braşov	6.49	1.32
9.57	4.14	Rĕşnov	5.51	12.41
10 28	4.45	Zĕrneştĭ	5 20	12.05

Timişóra — M.-Rodna-Lippa.

3 20	9 05	3.15	Timişóra	7 50	1.05	7 20
7 08	12.43	6 37	M.-Rodna	4 00	9 51	3 32

Brasov — Chezdi-Oşorheiu

5.19	8.50	3.15	pl.	Braşovŭ	sos.	În sĕrbăt. dela 15 Iul. p. la 15 Sept. 10.04	8.25	1.51	6.48
5.53	9.33	3.50		Prejmerŭ		9.34	7.55	1.21	6.10
6.35	10.31	4.34		Sepsi S. Georg.		8.47	7.04	12.30	5.06
6 50	10 49	4.52					6 49	12.15	4.51
8.03	12.33	6.05		Covasna			5.37	11.01	3.16
8.53	1.37	6.50	sos.	C.-Oşorheiu	pl.		4.58	10.22	2.27

Notă: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte. — Semnul ⟵⟶ arată cu capul direcţia, încătrău merge trenul.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.